N°. 620. **DE GRONDWET.** 1855.

VERSCHIJNT
Alle dagen, behalve Zon- en Feestdagen.

ABONNEMENTSPRIJS:
Voor 's Gravenhage per 3 maanden . . . . . . ƒ 4.50.
Voor de overige steden des Rijks . . . . » 5.50.

VRIJDAG 25 MEI.

UITGEVER-DIRECTEUR:
C. H. SUSAN, Jr., te 's Gravenhage.
Hoofd-Correspondenten M. Schooneveld en Zoon, Beursteeg, te Amsterdam.
Brieven franco aan het Bureau De Grondwet. Jan Hendrikstraat, n°. 259.

PRIJS DER ADVERTENTIEN:
Van één tot zes regels. . . . . ƒ 1.00.
Voor elken regel meer. . . . . » 0.15.
Behalve de 35 cts. zegelgeld.
Aankondigingen van geboorte, huwelijk en overlijden worden geplaatst tegen betaling van ƒ 1., het regel regt daaronder begrepen.

Sedert eenige jaren worden door de Regering aan de Kamers van Koophandel en Fabrieken, welke daarbij het meeste belang hebben, toegezonden statistieke opgaven, handels-overzigten en ook brochures en verslagen, die den handel van bijzondere plaatsen betreffen.

Met meer andere stukken ontvingen die Kamers onlangs een, als handschrift gedrukt, jaarlijksch verslag van het bestuur der Vereeniging voor Handelsvrijheid te Hamburg, over het jaar 1854.

In dat stuk wordt ronduit erkend, dat de handel van Hamburg in de laatste jaren, in evenredigheid, niet zooveel is toegenomen, als die van andere rijken en met Hamburg concurrerende handelplaatsen. Verschillende oorzaken worden daarvan aangewezen; als de voor den bloei des handels meest belemmerende wordt beschouwd het voortdurend bestaan van accijnsen op eerste levensbehoeften: brood, vleesch, boter, enz. Een voorstel tot afschaffing van *alle* accijnsen en tot invoering van eene directe belasting op het inkomen en op de vertering, reeds tweemalen in het Burger-Convent in stemming gebragt, is, wel is waar, nog niet tot Burger-Besluit verheven, omdat in drie kerspelen de meerderheid er tegen was; maar daar twee kerspelen het bijna eenstemmig aannamen, is de meerderheid der enkele stemmen er reeds voor, *en daar het voornamelijk de handel is, welke voor eene belasting op het inkomen ijvert*, schijnt het niet twijfelachtig, dat, zoo niet reeds in dit jaar, dan toch stellig in het volgende, alle accijnsen in Hamburg zullen afgeschaft zijn, en daarmede alle de daaraan onafscheidelijk verbonden belemmeringen voor den handel, waarover gedurig luider geklaagd wordt; dat Hamburg dan voor ons een nog gevaarlijker concurrent zal worden, zoowel wat den algemeenen, als wat den handel in koloniale waren betreft, zal wel niemand tegenspreken.

Onder de overige oorzaken, die nadeelig werken op den Hamburgschen handel, wordt gewezen op het systeem van Denemarken, om op alle de toogangen van de Noord- naar de Oostzee en van de Oost- naar de Noordzee tol te heffen, en op het in Duitschland aangenomen stelsel, om op de rivieren tol te heffen, en op de groote wegen en ijzerbanen de goederen met doorvoerregten te belasten.

Maar bepaald voor Hamburg is van het hoogste belang *de Stadertol*. Wat daarover in dat Verslag gezegd wordt, is zoo geheel in strijd met hetgeen door de *Staats-Courant* omtrent de vrijstelling van den Stadertol is medegedeeld, dat wij het woordelijk zullen overnemen:

»Deze voor den handel zoo belemmerende belasting, »die *sedert* de Hanoversche verordening van 6 Augustus »1850, *van uit zee komende, regtstreeks naar Harburg* »*bestemde goederen, niet meer geheven wordt*, is nu, »nadat Harburg eene haven van het Tolverbond is »geworden, nog veel meer belemmerend. Onze door»voerhandel heeft daardoor reeds groot nadeel geleden: »zoo is bijv. de directe invoer uit zee van koffij te »Harburg, die in 1853 circa 17,000 balen bedroeg, »in 1854 tot circa 75,000 balen gestegen. Zulk eene »toeneming in een enkel jaar, bewijst wat het gevolg »zal moeten zijn voor den Hamburgschen handel, van »deze nu alleen op dien handel drukkende belasting (1). »Uit het oogpunt van handelsvrijheid zal en kan eene »vermeerdering van den handel van Harburg zeer zeker »niet als een nadeel voor Hamburg beschouwd worden, »wanneer die vermeerdering op den weg van vrije »mededinging verkregen is. Maar het is geene vrije »mededinging, wanneer de vermeerdering, zoo als »overtuigend bewezen is, alleen daaruit voortspruit, dat »Harburg bevrijd is van lasten, welke Hamburg moet »dragen.»

(1) Er bestaat, naar wij vernemen, een plan om eene directe stoombootdienst in werking te brengen tusschen Harburg en Hull; de goede uitkomsten van die onderneming te verkrijgen, steunen alleen gegrond zijn op de mindere uitgaven door de vrijstelling van den Stadertol op ijzer, katoenengarens, manufacturen, enz.

Wij willen aannemen, dat de Regering geheel onbekend is met de voorschriften op de heffing van den Stadertol, als de eenigst mogelijke verschooning voor de anders onverklaarbare handelwijze, van aan de Kamers van Koophandel, zonder bijvoeging van eene enkele opheldering, een stuk toe te zenden, waaruit bepaald blijkt, dat sedert 6 Augustus 1850, werkelijk vrijstelling van den Stadertol verleend wordt, voor alle goederen direct uit zee ingevoerd en bestemd voor Harburg, en van eenige weken later in de *Staats-Courant* te verklaren: »het berigt, dat schepen en »goederen voor Harburg bestemd, vrijgesteld zouden »zijn van den Stadertol, is *onjuist*.»

Wij vragen nu, wat is *onjuist?* Het stuk aan de Kamers van Koophandel toegezonden, of wel de mededeeling in de *Staats-Courant?*

Dat de Regering de Hanoversche verordening van 6 Augustus 1850 niet zou kennen, schijnt ons ondenkbaar.

Moet dan mogelijk de teregtwijzing in de *Staats-Courant* alleen daartoe strekken, om bekend te maken dat *schepen*, voor Harburg bestemd, *niet* vrijgesteld zijn van den Stadertol, maar *goederen*, voor Harburg bestemd *wel*; en dat dus het berigt, dat èn schepen èn goederen, voor Harburg bestemd, vrijgesteld zouden zijn, onjuist is? Dat zal wel niemand uit de bewoordingen der mededeeling in de *Staats-Courant* kunnen opmaken, maar daarenboven moeten wij vragen: wordt de Stadertol geheven van *schepen* of van *goederen?*

Het op 13 April 1844 te Dresden gesloten Staatsverdrag, de regeling der heffing van den Brunshauser (Stader) tol betreffende, laat daaromtrent geene onzekerheid bestaan.

Of ziet mogelijk de in de *Staats-Courant* verklaarde *onjuistheid* van het berigt, wegens verleende vrijstelling van den Stadertol van goederen, voor Harburg bestemd, alleen daarop, dat de Nederlandsche en Belgische dagbladen, die zoo streng teregt gewezen worden, er niet bijgevoegd hebben, *mits direct uit zee ingevoerd?* Maar dan vragen wij, ware het niet veel beter geweest eenvoudig te zeggen: dit berigt is in zooverre onjuist, dat de vrijstelling niet algemeen is, maar alleen geldt voor goederen, direct uit zee aangevoerd.

Hoe dit zij, de handel kent èn het verdrag van 13 April 1844, èn de verordening van 6 Augustus 1850, en ziet zeker, even als wij, eenige nadere opheldering van Regeringswege met verlangen te gemoet.

Wij durven, natuurlijk, het gegeven voorbeeld niet volgen, en ronduit zeggen: »de *Staats-Courant* deelt »mede, dat het door dagbladen gegeven berigt, dat »schepen en goederen, voor Harburg bestemd, zouden »zijn vrijgesteld van den Stadertol, onjuist is. Die »mededeeling der *Staats-Courant* is onjuist, en heeft »waarschijnlijk haar oorsprong in . . . . ??? (ieder »lezer vulle hier in, wat hem het waarschijnlijkste »voorkomt).» Zóó stellig durven wij tegenover de Regering, natuurlijk, niet spreken; maar *dit* meenen wij te moeten verklaren, dat, naar ons inzien, de handel wèl zal doen, vooreerst meer geloof te hechten aan de Hanoversche verordening van 6 Augustus 1850, dan aan de duistere en raadselachtige mededeeling der Nederlandsche Regering, in de *Staats-Courant* van 19 Mei 1855.

Naar ons inzien, is het eene bedenkelijke aantijging, als *de Nederlander* beweert door de Memorie van beantwoording op het Voorloopig Verslag over het wetsontwerp tot afschaffing van den accijns op het gemaal versterkt te zijn in de overtuiging, »dat de »Regering tegen de verdere *behandeling* der zaak en »het *afbakenen* van den weg geen bezwaar heeft, om»dat zij bij den toenemenden ernst der politieke om»standigheden, van *het ligt bewijsbare in September* »*der wenschelijkheid van verschuiving* OVERTUIGD *is.*»

Met andere woorden: »dat de Regering met de be»langen der Natie den spot drijft en haar gestadig met »schoone beloften paait, die zij niet voornemens is te »vervullen.»

Zoo *dit* het standpunt ware, waarop de Regering zich plaatste: zij zou niet lang dat stoute spel spelen en vergolden worden naar hare werken.

Wij kunnen niet gelooven, dat *de Nederlander* waarheid voorspelt; èn omdat *die* vermetelheid zou zijn een trotseren van geheel een Volk, èn omdat de Memorie van Beantwoording der Regering te duidelijk spreekt, ook dan wanneer wij het niet zoo hadden verwacht, ook dan, wanneer men haar verklaringen hoort doen, met die vroeger gedaan zijn, zoo zeer in strijd.

Immers zij zegt o. a. in de Memorie van Beantwoording:

»Indien men nagaat, dat over de dienstjaren van 1851 tot en »met 1854 is afgezonderd geworden eene som van ƒ 21.243,545,71 »en voor het jaar 1855 bovendien nog is gereserveerd een be»drag van ƒ 2.000.000 tot herstel van het muntwezen van Ne»derlandsche Indie, of gemiddeld over vijf jaren ruim *vier en* »*een half millioen* 's jaars, en dat desniettegenstaande ook nog »belangrijke sommen in 's Rijks schatkist zijn gestort, boven »en behalve de gewone bijdrage van ƒ 14,500,000, dan schijnt »men zonder eenige overdrijving eene bijdragen van *anderhalf* »*millioen* tot herstel der marine uit de dezelfde bron (*de kolo*»*niale middelen*) te mogen verwachten.»

Onbewimpeld schaart zich de Regering hier aan de zijde van de leden der constitutionnele partij, die in het Voorloopig Verslag der Tweede Kamer over het voorstel van vijf leden tot afschaffing van de accijnsen op den turf en de steenkolen het gevoelen hebben bestreden van hen, die niet nalieten »op de onzeker»heid der *Oost-Indische baten* te wijzen.» Zij vroegen daar:

»Of wel genoeg in 't oog gehouden was, dat het bedrag dier »baten nu reeds jaren achtereen het bij het vaststellen der »begrooting geraamde cijfer zeer aanmerkelijk is te boven ge»gaan? Al kwam dus door de eene of andere onvoorziene oor»zaak vermindering in die baten, daaruit behoefde nog niet »dadelijk vrees te bestaan voor verbreking van het evenwigt »tusschen rijks-ontvangsten en uitgaven. — Zij meenden tevens »te moeten herinneren, dat bij eene vroegere gelegenheid door »cijfers is aangetoond, hoezeer dat beweren omtrent de hoog»gaande wisselvalligheid en onzekerheid der Oost-Indische baten »met de ondervinding gedurende de laatste *tien* en zelfs gedu»rende de laatste *twintig* jaren strijdig is.»

Die overeenstemming blijkt nog te meer, wanneer men acht geeft op hetgeen door de Voorstellers der afschaffing van den accijns op het geslagt in November 1853 werd aangevoerd:

»Deze bron van inkomsten vloeide in de laatste vier jaren »steeds milder en milder. Gegronde vrees voor het opdroogen »dier bron bestaat er niet. Meermalen is met nadruk gewezen »op het wisselvallige dier inkomsten. Maar wanneer men de »ondervinding van de laatste twintig jaren raadpleegt, kan men »die vrees niet anders dan dikwijls zeer overdreven noemen.»

Maar vooral kan de uitvoerige wederlegging der aanmerkingen, welke destijds in het Voorloopig Verslag der Tweede Kamer betreffende dat voorstel zijn opgenomen, tot een krachtig bewijs verstrekken, dat reeds in November 1853 door de voorstellers is aangetoond, wat nu in Mei 1855 door de Regering wordt erkend.

Dat pleit, meenen wij, voor de opregtheid der Regering, waarmede zij voornemens schijnt hetgeen zij voordraagt ook uit te voeren; want om van die opregtheid getuigenis af te leggen schroomt ze niet, ook hare bekeering ten aanzien van de Oost-Indische baten volmondig te belijden. En als wij daarnevens leggen de beschouwingen, welke door de ministeriële en antirevolutionnaire partij zijn nedergelegd in het Voorloopig Verslag der Tweede Kamer over de voorgestelde afschaffing van den accijns op het geslagt, dan hebben wij ook zeker weder op dit punt eene bestrijding te wachten van die allen, die steeds de wisselvalligheid

der Oost-Indische baten hebben gebruikt tot voorwendsel, om *elk* voorstel tot afschaffing van belastingen af te keuren.

Men moge het dan een zwichten der Regering noemen voor de kracht der oppositie, en dat is buiten eenigen twijfel: nooit zal men kunnen ontkennen, dat zulk eene oppositie waarlijk heilzaam is voor den Staat; en gewis verkrijgen de constitutionnele beginselen meer en meer kracht en vinden zij bij den dag meer medestanders.

Ontegenzeggelijk ligt er voor het Ministerie veel aan gelegen, dat zijne plannen op onze ondersteuning kunnen rekenen, maar dan is het een hoofdvereischte, dat het Bewind regt weet en opregt verklaart wat het wil, zonder omwegen en zonder arg of list. Die ondersteuning ten aanzien van hetgeen *goed is en goed gemeend wordt* zal van onze zijde niet worden onthouden, alléén op de insinuatie van *de Nederlander*, dat de Regering toch voornemens is van hetgeen ze voordragt *niets ten uitvoer te brengen*.

Wij zien thans den heer J. B. in de *'s Gravenhaagsche Nieuwsbode* weder in een nieuw karakter optreden, waarin hij de rol van *Censor-Moralist* vervult.

De menigvuldige adressen tot bestrijding van het overmatig gebruik van sterke dranken, trokken zijne aandacht, maar kunnen in zijne ondersteuning niet deelen.

Meer welkom was hem het geschrift van den heer BELMONTE, »tegenover wel bekende declamatiën over »de slavernij in onze koloniën«; een vlek, »die men breed uitmeet«. Op die voorliefde voor het werk van BELMONTE komen wij nader terug.

Teregt wordt gezegd: »De wet heeft niet anders »dan eene negative kracht, zij kan het misbruik van »sterken drank *niet bevorderen:* meer niet. In ieder »geval behoort vrijheid van handel en industrie gehand-»haafd te worden. Of zal de wet zóó ver durven gaan, »dat zij de fabricatie van, en allen handel in gedis-»tilleerd verbiedt? Wij twijfelen er zeer aan. Naar ons »bescheiden oordeel, bepaalt zich het gebied der wet, »omtrent dergelijke aangelegenheden, tot de handhaving »van algemeene veiligheid en tot de medicinale politie.«

Opperbest; maar in den ijver tegen de strekking der bedoelde adressen, mag men niet uit het oog verliezen, dat het daarbij beoogde middel niet het eenige is, wat men aanwendt tot bestrijding van het misbruik, en dat men onbillijk oordeelt, wanneer men aan de adressanten de meening toedicht, als of met de uitroeijing van die onmatigheid de maatschappij zou zijn gered. Op dat gebied is er nog veel te doen, en de *grootste fout* bestaat juist in de verkeerde keuze der middelen, welke men wil aanwenden, omdat men zich maar al te zeer door vooroordeel laat verblinden.

De heer J. B. geeft ons zelf meer dan één voorbeeld tot staving van ons beweren.

Hij vraagt: »heeft men dan gesloten oogen voor de »talloze soorten van onmatigheid, die men iederen »dag kan opmerken bij de zoogenaamde meer gegoede »en meer beschaafde klassen in de maatschappij? Ziet »men niet telkens, dat huisgezinnen en geheele ge-»slachten te gronde gaan, ten gevolge van slordigheid »in het bestuur van zaken, en vooral van onmatigheid »in het gebruik van hetgeen men acht tot het levens-»genot te behooren, *al is dat geen gedistilleerd?«*

De heer J. B. bedoelt zeker de weelde en de overdaad der meergegoeden; maar wij zouden wel gaarne vernomen hebben, waar de *oorzaak* van deze kwaal ligt, om dan tevens te vragen, welk doeltreffend middel daartegen moet worden aangewend?

Maar wij gelooven niet, dat de onmatigheid in dat opzigt zoo algemeen is; er kan sprake zijn van het te gronde gaan van geheele geslachten; maar dat ligt in den aard van onzen tegenwoordigen toestand; de oude Patriciërs zijn vervangen, om in de aristocratische taal ons uit te drukken, door zoogenaamde parvenu's, en dat is juist het gevolg der meerdere vrijheid van handel en industrie. Men kan een stap verder gaan en aan onze staatkundige instellingen wijten, dat niet geboorte en fortuin, uitsluitend vereischten zijn tot het bekleeden van bedieningen en ambten, maar dat meer wordt gelet op bekwaamheden en karakter. Als dus de heer J. B. den staf breekt over de »meer gegoeden«, dan zouden wij in bedenking geven, of deze met »meer beschaafden« synoniem zijn en of niet de toestand der hoogere standen een meer verblijdend aanzien zou opleveren, indien allen, die daarop invloed kunnen uitoefenen, meer getrouw en eerlijk aan hunne roeping beantwoorden, gelijk wij dezer dagen daarvan een treffend en navolgenswaardig voorbeeld zagen in de cordate handelwijze van Prof. COBET.

Als de heer J. B. zich bepaalde tot zijne naaste omgeving, dan zou hij, met een onpartijdig oog de zaken beschouwende, naar ons inzien, alras tot de overtuiging komen, dat *niet* de kieswet de Natie demoraliseert, maar dat een invloed van invloedrijke mannen, die, helaas! naar mate zij meer gegoed en meer beschaafd zijn, des te minder zich schijnen te ontzien om te intrigueren, de kieswet *misbruikt*, gelijk al wat in zich zelf goed is aan misbruik is blootgesteld. »Zedelijkheid en beschaving in de maatschappij »behooren uit te gaan van de meer gegoede standen: »van dáár alleen ontstaat de onzigtbare, maar gestadig »werkende kracht, die alle onmatigheid en ondeugd »bij de lagere standen kan verdringen.« Wij stemmen zulks den heer J. B. volkomen toe, als hij ons maar niet betwist, dat het kiesstelsel, hetwelk aan het thans bestaande voorafging, in zijne werking en gevolgen te meer heeft doen uitkomen, hoe verderfelijk en voor den Staat noodlottig het is, de belangen der Natie uitsluitend te laten behartigen door vertegenwoordigers, gekozen door die zoogenoemde meer gegoede en meer beschaafde klassen, waarover de heer J. B. den staf gebroken heeft.

De Nederlander houdt het er voor, dat de Regering »van het ligt bewijsbare in September der wenschelijk-»heid van verschuiving der afschaffing van den accijns »op het gemaal overtuigd is.«

Wij gelooven, dat de Regering zich in de grootste moeijelijkheden wikkelen zou, indien zij zoo ligtvaardig tot verschuiving overging. Trouwens, daarvoor zijn in de Wet overvloedige waarborgen.

Niet zonder beteekenis is hetgeen in de Memorie van Beantwoording wordt aangevoerd:

»Volgens het Verslag is de gunstige indruk, dien het Wets-»voorstel bij den eersten opslag op eenige leden gemaakt had, »vrij wat getemperd door eene uitdrukking van die Memorie »van Toelichting, waarin gezindspeeld wordt op de mogelijkheid »dat het noodzakelijk zou kunnen zijn de uitvoering van dit »ontwerp eeniger tijd te verschuiven. Indien de Regering het »tegenovergestelde had verklaard, en de belofte had afgelegd, »dat, wat er ook gebeuren mogt en welke de behoefte der »schatkist ook mogten worden, zij, zonder op iets acht te slaan, »de afschaffing van den accijns op het gemaal zou doorzetten, »gelooft zij, dat zij meer reden zou gegeven hebben tot eenen »ongunstigen indruk.«

Meer afdoende nog is hetgeen de Regering daarop laat volgen:

»Niemand is bij magte te voorspellen niet alleen wat een vol-»gend jaar, maar zelfs wat de dag van morgen zal opleveren. »Zij meent echter bescheidenlijk te moeten opmerken, dat, »indien eene volstrekte zekerheid in dat opzigt als een onmis-»baar vereischte wierd aangenomen om tot afschaffing of ver-»mindering van belasting te kunnen overgaan, men nimmer »daartoe zou kunnen geraken. Zij gaat dus uit van het stand-»punt, dat de zaak moet onderzocht worden, afgescheiden van »alle beschouwingen aan de politieke verwikkelingen in het bui-»tenland ontleend, en meent alsdan de zaak voldoende te kunnen »verdedigen. Het geheele wetsontwerp rust op de veronderstelling »dat *ons land blijft* in den toestand, waarin het zich *thans* »bevindt.«

Maar wat boven alles geldt tot ontzenuwing van het verwijt, dat uitstel tot afstel leiden zal, vinden wij in de volgende zinsneden:

»Onverminderd de bezwaren, welke zich uit een *bloot finan-»tiëel* oogpunt verzetten tegen *eene vervroegde afschaffing* van den »accijns op het gemaal, geldt daartegen nog de overweging, dat »na de aanneming van het thans in behandeling zijnde wets-»ontwerp, nog *eene wet* zal moeten ontworpen worden voor de »contrôle van het meel ten dienste der branderijen, brouwerijen »en azijnmakerijen, welker voorbereiding en behandeling bij de »verschillende daarin betrokkene deelen der uitvoerende en wet-»gevende magt *moeijelijk vóór* 1 Julij zou kunnen zijn afge-»loopen. Maar vooral mogen *de belangen der gemeenten* ook niet »uit het oog verloren worden. Deze kunnen de heffing van op-»centen niet zoo spoedig door eene eigen belasting op het gemaal »vervangen, terwijl een aantal, zoo niet alle plattelandsge-»meenten, bij het vervallen dier heffing bij wijze van opcenten, »den accijns op het gemaal als eigen middel, wegens de moeije-»lijkheid van contrôle en kostbaarheid van toezigt, zullen moe-»ten laten varen, weshalve haar de noodige tijd gegund zal »moeten worden, om zich omtrent andere middelen van inkomsten »te beraden.«

Men zou dus de verschillende takken van het wetgevend gezag, en een groot aantal gemeenteraden opzettelijk belasten met het nemen van maatregelen, die uit de voorgenomene afschaffing onvermijdelijk voortvloeijen, om ze ten slotte nutteloos werk te laten verrigten; dat zou zijn »met de luijden gegekt!« Geloove het wie wil: wij kunnen niet medewerken met die zoogenaamde vrienden van het Ministerie, om voedsel te geven aan den waan, dat men plan heeft de Natie in het aangezigt te slaan.

Buitenland.

ALGEMEEN OVERZIGT.

Omtrent de nieuwe Oostenrijksche voorstellen, welke met veel belangstelling verwacht worden, is weinig bekend geworden. Men weet alleen, dat zij eergister te Parijs en waarschijnlijk te Londen ontvangen zijn. Een beursgeruc[ht] wilde, dat deze voorstellen werkelijk van Pruissen zoud[en] uitgaan en dat Oostenrijk zich die slechts zou toegeëig[end] hebben; dat de Fransche regering daaraan eene soort v[an] adhaesie zou geschonken hebben, maar dat het kabin[et] van Londen reeds met eene weigering zou geantwoo[rd] hebben. Wij zullen wel niet behoeven te zeggen, dat [dit] gerucht weinig geloof verdient.

De *Preuss. Zeit.* wil weten, dat de nieuwe Oostenrijk-sche voorstellen daarheen leiden, dat de Porte en Rus-land, zonder tusschenkomst der Westersche mogendhede[n] te zamen een afzonderlijk verdrag zullen aangaan, ten o[p]-zigte van de door beide mogendhen in de Zwarte zee [te] onderhouden zeemagt.

Bij dat tractaat zoude aan de Westersche mogendheden ten eeuwige dage het regt toegekend worden, om tw[ee] oorlogschepen in die zee te stationneren.

De Porte moest zich bereid verklaard hebben, dit voo[r]-stel ter kennis der Westersche mogendheden te breng[en].

Uit Marseille wordt onder dagteekening van 22 Mei g[e]-meld:

De afdeelingen, welke gekommandeerd worden door [de] generaals d'Aurelle en Herbillon, uitmakende een deel v[an] het kamp van Maslak hadden zich den 12 en 13 inge-scheept. De divisie kavallerie gekommandeerd door den ge-neraal d'Allonville, moest zich inschepen één dag vóór he[t] vertrek der pakketboot en de regementen der garde, onde[r] bevel van generaal Regnault de Saint-Jean d'Angely, de[n] volgenden dag, den 16. Nieuwe troepen zullen het kam[p] bezetten en die welke vertrekken vervangen. De revu[e] welke de Sultan voor hun vertrek over deze laatsten hi[eld] was schitterend. De Sultan heeft luide zijne bewondering te kennen gegeven over der troepen en heeft den genera[al] Regnault de Saint-Jean d'Angely belast om zulks in ee[n] dagorde te betuigen. Abd-al-Medjid was bij deze revue ve[r]-gezeld van de lanciers, bestemd om de eerewacht v[an] Keizer Napoleon te vormen, zoo hij zijne reis naar de[n] Krim voortgang doet hebben.

De batterijen van Balta-Liman hebben de schepen, wel[ke] troepen vervoerden, bij hun vertrek begroet.

De goederen voor het kampement des Keizers zijn [te] Konstantinopel aangekomen.

Het gerucht der bataille, welke tusschen de Russen, [de] Turken en de Egyptenaars op de hoogten van Balakla[va] zou zijn geleverd, wordt tegengesproken.

Langs denzelfden weg hebben wij berigten van de grenze[n] van Azia ontvangen.

Generaal Mouravieff concentreerde Russische krachten [te] Kutaya. 2000 rijtuigen waren voor transporten gereed.

Het leger vormt een totaal van 45 bataillons; maar [ze] zijn nog niet voltallig. Mustapha-Pacha heeft de Porte o[m] versterking verzocht. De Mengreliëners versterken hun[ne] positien.

Reschid-Pacha heeft zijn vertrek naar Weenen uitgeste[ld].

Men heeft berigten uit Perzie, meldende de aankom[st] te Teheran van den heer Bourrée, Fransch ambassade[ur].

Prins Adalbert van Pruissen is te Marseille aangekom[en], van zijne reis naar het Oosten terugkeerende.

Te Tunische prinsen worden elken dag verwacht.

Eene latere depêche uit Marseille van den 22, des avon[ds] meldt, dat de correspondentien uit Konstantinopel van [de] 14 bij de bijzonderheden omtrent de inscheping van [het] reserve-leger voegen, dat de bestemming van dit leger [ge]-heim gebleven is. De kommandanten hebben verzegel[de] orders ontvangen, welke slechts in zee mogen word[en] geopend.

De berigten uit het kamp van Sebastopol van den 12 meld[en] dat de loopgraven onder water stonden, tengevolge van sto[rt]-regens en dat de wegen slecht begaanbaar waren.

Het leger maakte zich evenwel gereed om te velde [te] trekken.

De *Oostenr. Corresp.* bevestigt het gerucht van de h[er]-opening der Conferentien en zegt dat zulks waarschijnl[ijk] op 26 dezer zal plaats hebben.

Prins Gortschakoff is door de koorts aangetast.

De *Moniteur* deelt eene depêche uit Venetie mede, [van] 16 Mei, meldende, dat de Oostenrijksche vloot onder be[vel] van den aarts-hertog Maximiliaan binnen kort Triest ve[rla]-ten, en zich waarschijnlijk naar Salamine zal begeven.

Het officiel blad meldt, o. a., dat twee kamerhee[ren] van den Keizer en de geheele Portugesche legatie van [Pa]-rijs naar Bordeaux vertrokken zijn, waar zij den Kon[ing] van Portugal zullen ontvangen, die den 24sten in laat[st]-gemelde stad verwacht wordt.

Uit Londen wordt onder dagteekening van 23 M[ei] gemeld:

In de zitting van het Lagerhuis van gister avond he[eft] de heer d'Israëli verzocht om op Donderdag de discussi[e] over de Weener Conferentien te doen plaats hebben.

De heer Layard bewilligde er in om aan dit voorst[el] de prioriteit boven het zijne te geven.

Lord Palmerston heeft de parlementaire uitdaging [aan]-genomen.

De positie van het ministerie is zeer hagchelijk.

De motie, welke de heer d'Israëli voornemens is Donder-dag aan te bieden strekt om de ministers te laken we[gens] hun gedrag en hunne dubbelzinnige taal bij de onderhandelin-gen, welke te Weenen plaats hadden.

Hij zal tevens verzoeken, dat de kamer zich verbinde [om] den oorlog met de uiterste kracht voort te zetten, zoo[lang] althans geen eervolle vrede gesloten wordt.

Men houdt het er algemeen voor, dat het bestaan van [het] kabinet door deze motie in ernstig gevaar gebragt [wordt].

En het is niet alléén van dien kant, dat het minist[erie] bedreigd wordt: het vraagstuk der binnenlandsche her[vor]-mingen voegt zich bij de buitenlandsche verwikkelingen om den toestand van het ministerie nog moeijelijker [te] maken.

De Engelsche bladen behelzen onder den vorm van [een] adres aan het Engelsche volk, het manifest der vereeni[ging]

tot administratieve hervorming. Dat stuk bevat zeer hevige aanvallen tegen het ministerie. Na gewezen te hebben op de veelvuldige misbruiken, welke in de ministeriële departementen zijn ingeslopen, worden de kiezers uitgenoodigd om andere parlementsleden te benoemen, en om het beginsel van omkooping, dat maar al te dikwerf bij de verkiezingen voorzat, te helpen smooren.

In het Hoogerhuis heeft lord Grey op den avond van den 22 Mei verklaard, dat hij bij zijn voornemen volhardt, om zijne vredelievende motie ter tafel te brengen en dat hij daartoe aanstaanden Vrijdag zal overgaan, daar hij door de beraadslaging van Maandag avond in het Lagerhuis, niet genoeg is voldaan geworden.

Uit Turin wordt gemeld, dat de senaat in de zitting van den 22 Mei eene stemming uitgebragt heeft over de wet op de kloosters in haar geheel, in gemeen overleg met het ministerie gewijzigd in den geest van het amendement der heeren Collegno en Dessambrois.

De stemming had tot uitslag 53 stemmen vóór het wetsontwerp en 42 tegen.

Het ontwerp is dus aangenomen met eene betrekkelijke meerderheid van *elf* stemmen.

De bekendheid met dezen uitslag veroorzaakte onder de bevolking der hoofdstad eene algemeene tevredenheid.

Uit St. Petersburg wordt gemeld, dat Kroonstad in staat van beleg verklaard is.

Uit Perzie wordt gemeld, dat de schach een groot leger verzamelt nabij Suleimania op de gemeenschappelijke grenzen van Perzie en Turkije. De opstand der Kurden schijnt voor het tegenwoordige door de Turksche troepen onderdrukt te zijn.

Binnenland.

Staten-Generaal.

Tweede Kamer.

Blijkens het Verslag der Commissie, uitgebragt in de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van den 16den Mei jl. over het Verslag in betrekking tot de algemeene begrootingen van inkomsten en uitgaven over 1851 en 1852 enz. is de eenige opmerking die de Commissie omtrent dit stuk meent te moeten maken die welke reeds herhaald door vroegere Commissien is gemaakt, dat namelijk de toelichtigen tot de uitgaven zeer gering en karig zijn, terwijl die tot de ontvangsten eene aanmerkelijke uitgebreidheid hebben. Desniettegenstaande acht de Commissie een dergelijk verslag, een stuk waarvan de Kamer de mededeeling zeer op prijs moet stellen, daar hetzelve wetenswaardige en belangrijke inlichtingen en bijzonderheden bevat, die bij vergelijking met de Staatsrekening over het betrokken jaar steeds kunnen strekken om meer licht over de finantien des Rijks te verspreiden, dan zonder hetzelve uit die rekening alleen zoude kunnen worden verkregen.

De algemeene rekening wegens de Staats-ontvangsten en uitgaven over het dienstjaar 1851, heeft haar mede slechts tot zeer enkele opmerkingen aanleiding gegeven en wel bepaaldelijk alleen omtrent het gebruik hetwelk gemaakt is van de som voor onvoorziene uitgaven op het XIIde hoofdstuk der begrooting voorkomende.

Het heeft de aandacht der Commissie getrokken, dat verschillende der op dit hoofdstuk in uitgaaf gebragte posten geenszins uitgaven betreffen, die den naam van onvoorzien kunnen dragen, maar daarentegen uitgaven, die men vooraf konde weten, konde berekenen, dat geschieden zouden.

Zoo vindt men onder Hooge Collegien van Staat en het Kabinet des Konings, onder lit. *C* vermeld, eene som van *f* 3000 voor geheime uitgaven, die herhaald, op gelijke wijze op de Staatsrekeningen voorkomen; die dus, daar ze telkens terugkeert, niet wel kan gezegd worden tot de onderwerpen van uitgaaf te behooren, welke op de som voor onvoorziene uitgaven toegestaan, aangewezen kan worden.

Tot eene gelijke opmerking geeft onder andere ook aanleiding de post onder Finantien, lit. *L* voorkomende. De omschrijving toch, die luidt: Jaarlijksche onderstanden over 1851, ingesteld bij Koninklijk besluit van 11 Maart 1827, no. 115, *f* 3450, bewijst dat dit een post is die telkens terugkeert, gelijk ook bij inzage der zich opvolgende staatsrekeningen zal blijken.

Wenschelijk ware het voorzeker te achten dat het besluit van 1827, waarvan hier melding wordt gemaakt, ter kennis der Kamer wierd gebragt.

Tot opmerking heeft bij de Commissie ook meer bijzonder aanleiding gegeven de post onder Finantien, lit. *U* vermeld. De omschrijving van het ontwerp van uitgaaf luidende: Gratificatien, voor eens uit bijzondere gunst en tot onderstand over een getal van 252 personen, *f* 11,045, heeft even als ook ten opzigte van den vorigen post lit. *L* den wensch naar meerdere toelichting doen opkomen, daar toch nominative opgaven van degenen aan wie jaarlijksche onderstanden worden gegeven, evenzeer als van die, welke met gratificatien worden begunstigd, geheel ontbreken, en de Commissie veroorlooft zich den wensch te uiten, dat voor zooverre dergelijke gratificatiën en jaarlijksche onderstanden in opvolgende Staatsrekeningen onder dit hoofdstuk in uitgaaf mogten worden gebragt, de zoo evengenoemde inlichtingen niet weder mogen ontbreken.

Het heeft mede de aandacht der commissie bijzonder getrokken, en zij meent dus niet onopgemerkt te mogen laten, dat het Departement van Finantien alleen voor *f* 43,601.50 onder de sommen op het XIIde hoofdstuk aangewezen, voorkomt, en dat dus bijkans de kleine helft van de daarop aangewezen sommen ad *f* 96,231.61½ noodig is geweest voor hetgeen men onvoorziene posten, uitgaven, waarvan men vooraf niets wist of konden weten, bij dat departement heeft gelieven te achten of te beschouwen.

Bij de Tweede Kamer is een wetsontwerp ingekomen, waarbij verklaard wordt, dat het algemeen nut de onteigening vordert, ten name van de gemeente Veendam, van de eigendommen noodig tot aanleg van eenen rijweg, loopende van de Kerklaan in het dorp Veendam langs de *Breede lange leegte*, tot het gehucht *Burger-compagnie*, in genoemde gemeente gelegen. In de *Memorie van Toelichting* tot dit wetsontwerp leest men o. a. het volgende:

Het gehucht *Burger-compagnie*, een deel uitmakende van de gemeente *Veendam*: is tot nu toe bijna geheel van de kom der gemeente, het dorp *Veendam*, gescheiden. De gemeenschap, welke er thans bestaat, is een overrid langs de zoogenaamde *Lange leegte* en eene laan, toebehoorende aan den heer van der Tuuk. Beide deze wegen zijn echter particulier eigendom, waarvan het gebruik voor het algemeen door de regthebbende kan worden belet.

Ondertusschen is het van belang, dat de ingezeten van *Burger-compagnie* met de overige ingezetenen der gemeente bepaald met die van het dorp *Veendam*, een vrij en onbelemmerd verkeer kunnen hebben, en ten dien opzigte niet van den goeden wil van enkelen afhankelijk zijn. Dit is te meer van belang, daar genoemd gehucht, met eene bevolking van 754 zielen, een der welvarendste gedeelte der gemeente uitmaakt, en de behoefte aan goede middelen van gemeenschap zich daar dus vooral gevoelen doet.

Het gemeentebestuur van *Veendam*, overtuigd van de noodzakelijkheid, dat in den bestaanden toestand op eene andere wijze worde voorzien, besloot tot den aanleg van een rijweg op kosten der gemeenten, ter verbinding van *Veendam* en *Burger-compagnie*. De pogingen echter, door dat bestuur aangewend om bij minnelijke schikking den afstand van de benoodigde gronden te verkrijgen, slaagden niet overal.

Enkele eigenaren weigerden tot zoodanige schikking toe te treden.

Het is dus noodig de wet op de onteigening toe te passen ten einde het voorgestelde doel te bereiken.

Van daar de aanbieding der tegenwoordige wetsvoordragt, welke, zoo als uit de overgelegde stukken blijkt, geschiedt nadat de voorschriften van de artt. 6—8 der wet behoorlijk zijn opgevolgd.

Door twee personen zijn tegen den aanleg van den weg en het algemeen nut daarvan bezwaren ingebragt. Zij zijn hoofdzakelijk gerigt tegen de nadeelen, welke de eigenaars der te onteigenen gronden meenen in de uitoefening van hun bedrijf te zullen lijden.

Daar echter die nadeelen bij de uitvoering der voorgedragen wet en de daaruit voortvloeijende regeling der schadeloosstelling kunnen worden opgelost, worden zij hier stilzwijgend voorbijgegaan.

Men heeft echter ook getracht aan te toonen, dat het voorgestelde plan van aanleg niet aan het algemeen belang beantwoordt, daar de weg slechts zal loopen tot het gehucht *Burger-compagnie*, terwijl de gemeente zich veel verder uitstrekt, en dat alzoo, zonder verdere verlenging naar en verbinding van den weg met het noordelijk gedeelte van *Drenthe*, een groot deel der gemeentenaren niet door den weg zal worden gebaat.

Wat de voorgestelde rigting betreft, achtte men de boven reeds vermelde laan van den heer van der Tuuk voor de veiligheid van het verkeer en ter verbinding met de Drenthsche wegen verkieslijk; terwijl men meende, dat de weg van het gehucht *Trips-compagnie*, tusschen *Veendam* en *Burger-compagnie* gelegen, in allen gevalle in het plan opgenomen en met den aan te leggen weg in verbinding gebragt moest zijn.

Hiertegen wordt, wat het eerste punt betreft, van de zijde van het betrokkken gemeente-bestuur aangevoerd, dat de voorgestelde verbinding, behalve voor de ingezetenen van *Burger-compagnie*, ten gerieve zal strekken van allen in en buiten de gemeente, die daarvan gebruik willen maken, terwijl overigens het plan bestaat om den weg later met het noordelijk gedeelte van *Drenthe* in verband te brengen, en dit doel bij het aannemen van de voorgestelde rigting volkomen en, zoo niet ruim, immers even zoo goed zal worden bereikt als bij het volgen van de strekking, door de tegenstanders van het plan aan de hand gedaan. Ten aanzien van het tweede punt, de voorkeur, welke de laan van den heer *van der Tuuk* zou verdienen, wijst het gemeentebestuur op de natuurlijke voordeelen welke de thans voorgestelde rigting langs de *Breede lange leegte* aanbiedt.

Vooreerst is het terrein hier veel vaster dan de laan van den heer van de Tuuk; ten andere is langs de Breede lange leegte eene wijk gelegen, zoodat de zandspecie voor den weg per vaartuig kan worden aangevoerd, hetgeen de uitvoering minder kostbaar maakt; ten derde is het punt van ontmoeting met het gehucht Burger-compagnie voordeeliger, wanneer de *Breede lange leegte* gevolgd wordt dan langs de *andere rigting*, daar bij het volgen van deze nog onteigening van een molen, die te digt bij den weg staat, noodzakelijk zou zijn; terwijl het punt van uitgang uit de kerklaan in het dorp Veendam, zoo als het plan nu is omschreven, bijna regt tegenover den weg naar *Ommelanderwijk* en *Pekela* gelegen is, waardoor deze weg nagenoeg in eene regte lijn met den voorgestelden zal aansluiten.

Eindelijk wordt betreffende de bedenking, als of het onderhavige plan in het algemeen belang onvolledig zoude zijn, wanneer daarin niet tevens de weg van *Trips-compagnie* ware opgenomen, opgemerkt, dat het boven allen twijfel is verheven, dat er veel meer behoefte bestaat aan een weg van *Veendam* naar *Burger-compagnie* dan aan de aansluiting van den weg van *Trips-compagnie*, waarvan slechts een klein gedeelte der gemeente genot zou erlangen. Daarenboven blijft de vereeniging even mogelijk, ook wanneer de voorgestelde rigting gevolgd wordt.

Ten slotte wordt nog, gelijk hierover reeds met een woord is vermeld, gewezen op het groot belang van den aan te leggen weg, voor zoover daardoor eene verbinding, niet alleen van de gemeente *Veendam*, maar ook van de geheele streek, op de meest gelijdelijke wijze met de provincie *Drenthe* tot stand kan komen. Dit is eene omstandigheid welke op de beoordeeling van het algemeen nut van het plan niet zonder invloed kan zijn. En wanneer men in het oog houdt, dat voor eene eventuele verlenging van den weg, tot het verwezenlijken eener provinciale verbinding, de rigting, zooals die thans is aangenomen, voor het minst evenveel voordeelen aanbiedt als de rigting, welke door sommigen wenschelijker wordt geacht, dan kan het niet anders of de omstandigheden, welke, afgescheiden daarvan, in het voordeel van het werk door het gemeentebestuur zijn aangevoerd, moeten tot eene gunstige beslissing omtrent het voorgestelde plan leiden.

Het algemeen belang eischt alzoo, volgens de zienswijze der Regering, het volgen der rigting in het wets-ontwerp omschreven, en zij meent dit door de aangevoerde gronden genoegzaam te hebben toegelicht.

Blijkens overgelegde stukken is aan de voorschriften van art. 7 der onteigenings-wet voldaan.

's Gravenhage, 24 Mei.

Z. M. heeft aan deszelfs adjudant in buitengewone dienst, den luitenant-generaal baron C. Nepveu, alsmede aan HD. kamerjonker (thans kamerheer in buitengewone dienst), jhr. J. L. Nepveu, vergunning verleend tot het aannemen en dragen, voor zoo veel eerstgenoemde betreft, van het kruis der orde van den Witten Adelaar, en aan laatstgemelde van het versiersel der orde van St. Stanislas, 2de klasse, hun respectivelijk door Z. M. den Keizer aller Russen geschonken.

—

Z. M. heeft de benoeming van den burgemeester van Weespercarspel mr. J. Schimmel, tot secretaris dier gemeente, bekrachtigd.

—

Z. M. heeft den kapitein-ter-zee J. W. F. Frucht, met den laatsen dezer; op zijn verzoek, eervol afgevoerd uit het corps zee-officieren der zeemagt, en ter zake van langdurige dienst, met ingang van 1 Junij e. k., op pensioen gesteld, ten bedrage van *f* 1800 's jaars.

—

Z. M. heeft den thans op wachtgeld zijnden hoofdingenieur der marine C. J. Glavimans, met den 16den dezer benoemd en aangesteld tot hoofdingenieur, directeur van scheepsbouw bij de marine.

—

Bij beschikking van den Minister is, op zijn daartoe gedaan verzoek, ingetrokken de benoeming van J. Sontendam, tot opzigter van den waterstaat van de vierde klasse, en ter zijner vervanging tot opzigter benoemd Arnoldus Martinus Simmers Hogerwaard, die aan het jongst afgelegd examen had deelgenomen en aan de vereischten heeft voldaan.

Bij beschikking des Ministers is bepaald, dat de benoemde opzigter van den waterstaat A. M. S. Hogerwaard zal dienst doen in het 6de district Noordbrabant;

en de opzigter van den waterstaat G. A. Pet, bij beschikking van den 16den Mei jl. in de provincie Noordbrabant geplaatst, in het 4de district (Overijssel).

ter standplaats, hun door de betrokken hoofdingenieurs aan te wijzen.

Wij ontvangen zeer laat het Voorloopig Verslag der Tweede Kamer over de ingediende begrooting van Marine. Het is een hoogst belangrijk stuk, dat 13 folio bladzijden bevat en waarvan wij morgen een uittreksel aan onze lezers zullen aanbieden.

Voor heden bepalen wij ons tot de mededeeling, dat de meerderheid der, in de afdeelingen tegenwoordig zijnde leden *niet* geloofde, dat van de Kamer kon gevergd worden, om op het tegenwoordig oogenblik, hetzij het aangeboden, hetzij eenig ander voor de toekomstige inrigting der Marine aan te nemen stelsel gezet te onderzoeken en daarover een bepaald oordeel te vellen. De meerderheid uitte dan ook het verlangen, dat de tegenwoordige begrootingswet werd los gemaakt van het stelsel, dat daaraan ten grondslag ligt, om dat stelsel voor een nader onderzoek, als de leden der Kamer geacht konden worden daaromtrent genoegzaam te zijn ingelicht, voor te behouden. De Regering moest, naar de meening der meerderheid, thans zich bepalen tot het aanvragen der noodige geldsommen, om 's Rijks zeemagt gedurende de zes laatste maanden van 1855 op den tegenwoordigen voet te onderhouden.

De *Amsterdamsche Courant* verzekert, dat de beroemde geleerde Jacob Grimm voor zijne benoeming als lid in de nieuw opgerigte klasse bij de Koninklijke Academie van Wetenschappen bedankt heeft, *niet* omdat hij er geen eer in schijnt te stellen lid van die Academie te zijn, maar.... omdat hij niet is tevreden geweest « *over de wijze*, « waarop het Koninklijk Nederlandsch Instituut, waarvan « hij jaren lang lid was geweest, *is opgeheven*. »

Hoe een man als Grimm dergelijk onlogisch motief zou hebben bij de hand genomen, om niet openlijk te verklaren hoe weinige waarde hij aan eene benoeming hecht, uitgegaan van eene instelling, die door de helft der Tweede Kamer minus één, als een kostbaar, den man van talent onwaardig speelgoed is afgekeurd, komt ons vooralsnog onwaarschijnlijk voor.

Aangenaam zou het ons, derhalve, zijn, indien de *Amsterd.*

Courant. kon goedvinden, den brief van JACOB GRIMM aan hare lezers mede te deelen.

De *Nederlander* van heden bevat een brief van Dr. CAPADOSE, waarin deze, krachtens een brief van den heer VERHAEGE te Brussel, bevestigt, dat de persoon van DE GEEST, zich noemende «*gewezen R. K. priester, thans protestantsch zendeling in Nederland*» en die, door invloedrijke Protestanten ondersteund, het land afliep om voorlezingen te houden, die tegen de R. C. instellingen gerigt waren, op 6 Sept. 1845 veroordeeld is te Brussel tot twee jaren gevangenisstraf voor opligterijen, hebbende het hof van appel later die straf verhoogd tot *vier jaren*. Dr. CAPADOSE zou «door deze openlijke bekendmaking zich «maar ten halve van een christenpligt gekweten hebben, «indien hij er den wensch niet bijvoegde, dat het den «Heere moge behagen, den hoogstschuldigen en daarom «ongelukkigen man tot een opregt schuldbesef, berouw «en bekeering te leiden.»

Men zal zich herinneren, dat op 14 Mei jl. de nieuwe afdeeling der Koninklijke Academie van Wetenschappen hare eerste Vergadering heeft gehouden. Wie nog aan het *hooge nut* twijfelt, dat die afdeeling stichten zal, leze het artikel, dat de *Arnhemsche Ct.* van heden aan die zitting wijdt.

Daaruit blijkt, dat van de drie sprekers, twee, zijn begonnen met protest aan te teekenen tegen hunne aanneming van het lidmaatschap. De eerste, de heer Bakhuizen van den Brink, durfde niet weigeren, *omdat hij ambtenaar was;* de tweede, Prof. Cobet, had ook gaarne bedankt, maar was door de smeekingen van «hooggeachte medeleden» van zijn voornemen teruggebragt!

De Hoogleeraar J. BAKE, bekend door zijne quasi-staatkundige, financiële en oeconomische polemiek in *Nieuwsbode* en *Nederlander*, nam het voorzitterschap waar, en gaf, in eene aandoenlijke toespraak, zijn hart lucht «over «de verbinden, die noch het oude Instituut, noch deze «nieuwe Academie weten te waarderen.» Prof. Bake heeft evenwel vergeten, dat niemand in der tijd *meer* dan hij zelf *tegen* het Instituut heeft geijverd; en aan deze omstandigheid neemt de *Arnh. Ct.* de vrijheid, den hoogleeraar in de volgende woorden te herinneren: «Hij (Prof. «BAKE) wilde toen van niets anders hooren dan van ééne «hoogeschool, die van Leiden, en van de vertegenwoor«diging der wetenschap, zoo als een instituut in zijne «oogen zijn moest, daaraan verbonden. Dat was zoo zeer «zijn lievelings-denkbeeld, dat hij het zijnen vrienden en «leerlingen onophoudelijk ontwikkelde. Het instituut, te «Amsterdam als een eigen, zelfstandig ligchaam gevestigd, «was het voorwerp zijner hevigste vijandschap; het moest «gesloopt worden. Maar toen het gesloopt was, en toen «dit gedaan was door den heer Thorbecke, toen begon de «heer Bake langzamerhand een andere viool te spelen. «Het instituut was zoo kwaad niet geweest; het kon mis«schien zijn voordeel hebben het te herstellen; en de heer «Bake nam het lidmaatschap der, vooral door het gedrag «van den heer Heemskerk, vermaarde commissie tot her«stelling aan. Sedert dien tijd is de heer Bake even warm «voor een instituut, als hij vroeger er warm tegen was; «en zijne leerlingen en vrienden, aan zijne vroegere uit«vallen nog gedachtig, hooren nu alleen de vermaning «om toch vooral niet voor het lidmaatschap te bedanken. «Geen wonder, dat men iemand, die zoo uit overtuiging «ijvert, tot voorzitter heeft gekozen.»

In de zitting van den gemeenteraad alhier van gisteren zijn o. a. behandeld de artt. 298-300 van de politie-verordening, bevattende de algemeene verbodsbepaling van het sluiten van openbare plaatsen des nachts ten 12 ure en de uitvloeisels van dien. Intusschen is, op voorstel van den heer Gevers Deijnoot, een artikel vastgesteld, bepalende dat dit verbod niet van toepassing is: 1o. op koffijhuishouders in wier gelagkamer een of meer biljardtafels zijn geplaatst en daarvoor in de hoogste klasse van het tarief zijn aangeslagen, en dat patent hebben betaald; 2o. op post- en veerhuizen of andere huizen, waar openbare middelen van vervoer aankomen of vertrekken. In deze laatste huizen is het niet geoorloofd, de gelagkamers open te houden dan een half uur vóór tot een kwartieruurs na den tijd, van aankomst of vertrek bestemd.

* Binnen eenige dagen zal in deze residentie het licht zien: Reglement voor de Idioten-school te 's Gravenhage, opgerigt 14 Mei 1855, door de heeren J. Brouwer Stark, med. dr., [illegible] Heuvel en Ds. C. E. van Koetsveld. Het doel dier school is, volgens art. 1 van het Reglement: «De ligchamelijke, verstandelijke en zedelijke vorming van kinderen, die door gebrekkig of verkeerd ontwikkelde geestvermogens voor het gewone, zelfs lager onderwijs ongeschikt zijn.»

* De Minister van Marine heeft den 22 dezer ter kennis van de belanghebbenden gebragt, dat van de op den 4 Junij 1855 voor de directie der Marine te Willemsoord aan te besteden hoeveelheid boom-olie, waarvan de aankondiging in de *Staats-Courant* is geschied, de helft, of 1250 Ned. kannen, dadelijk na de toewijzing zullen behooren te worden geleverd.

* Heden heeft de commissie uit het Provinciaal Geregtshof in Zuidholland zitting genomen tot het afnemen van het examen voor de candidaten-notarissen, en hebben zich daartoe vijf heeren aangegeven.

* In deze residentie is aangekomen en aan het hôtel *de Oude Doelen* afgestapt mevrouw Marie Kalergie, geboren gravin von Nesselrode, van St. Petersburg.

* De voorstelling, ter benefice van Mevr. Valois-Sablairolles, waarmede Dingsdag ll. de Hollandsche Schouwburg voor dit saizoen werd gesloten, werd door een buitengewoon talrijk en aanzienlijk publiek bijgewoond, ook door H. K. H. Prinses Hendrik en HD. zuster, de Hertogin Anna van Saxen-Weimar. Nadat de heer Peters en Mevr. Valois voor hun meesterlijk spel in *Een eenige Misslap*, onder daverende toejuiching door het opgetogen publiek waren teruggeroepen, viel deze eer andermaal te beurt aan de verdienstelijke beneficiante, aan wie alstoen door den heer Breedé, namens eenige abonnés, habitués en voorstanders van het Nationaal Tooneel een prachtig zilveren thee-servies ten geschenke werd aangeboden, vergezeld van de volgende dichtregelen:

Talent en Vrouwendeugd! ziedaar de beide bronnen,
Te regt gevierde vrouw, waar onze hulde uit welt,
Aanvaard haar in dit uur, dat onzen dank U meldt;
Gaâr meerder lauw'ren nog bij die Ge U hebt gewonnen!
Blijf de eer van 't schouwtooneel, het sieraad van Uw stand,
Zij ook Uw Vaderstad Uw kunst steeds meer verschuldigd
En worde Uw lieve naam door 't nageslacht gehuldigd;
Waar 't edele vrouwen noemt van 't kunstrijk Nederland!

Nadat de heldin van het feest door den heer Breedé met een keurige lauwerkrans was gesierd, verliet zij, zigtbaar aangedaan, onder een tal van toegeworpen bouquetten en luid aangeheven hoera's het tooneel, waarop alsnu werden voorgeroepen de tooneelspelers P. van der Grijp, Beems, D. van Olliefen en van Korlaar, benevens de orkest-meester L. M. Roos, aan welke verdienstelijke leden van het Nationaal Tooneel, elk een sierlijk geschenk in goud of zilver, met eene toepasselijke aanspraak werd ter hand gesteld, en waardoor deze avond werd getooverd tot een feestavond, zoo als er geene in de Hollandsche tooneelwereld bekend is, en die het bemoedigende bewijs leverde, dat het Nationaal Tooneel zich nog mag verheugen in de aanmoediging van warme voorstanders en vereerders der edele tooneelspeelkunst.

* Gisteren avond werd Mevr. Valois-Sablairolles als eene voortzetting van de hulde haar Dingdag ll. bewezen, eene serenade gebragt door het orkest van den Kon. Holl. Schouwburg onder de leiding van den orkestmeester den heer Roos. Ten tien ure schaarden zich de leden van het orkest en alle de leden van het tooneelgezelschap voor de woning van de teregt gevierde actrice. Nadat men eenige stukken had doen hooren, verscheen de verdienstelijke kunstenares op het balkon en bedankte de talrijk zaamgevloeide menigte voor de eervolle onderscheiding haar te beurt gevallen. Nadat daarop nog eenige weinige doch regt hartelijke woorden aan de beneficiante waren toegevoegd, liep deze plegtigheid ten einde onder het aanheffen van het volkslied.

* Wij vernemen met genoegen, zegt de *Prov. Gron. Courant*, dat bij de heeren Mesdag en Zonen is ingekomen het antwoord van den Minister van Binnenlandsche Zaken op een adres van onderscheidene handelaren en nijverheids-ondernemers dezer stad, welk antwoord inhoudt, dat met het spannen van een tweeden voor het binnenlandsch verkeer bestemden telegraaf-draad op de lijn van Amsterdam naar Arnhem, reeds is aangevangen en dat de voltooijing daarvan tegen de helft der maand Junij mag worden te gemoet gezien, zoodat aan hun verzoek bereids is voldaan.

Bij de aanhoudende duurte van het slagtvee begint men zich te Parijs te bedienen van in Amerika ingezouten vleesch, waarvan men den invoer door wijziging van de op dat stuk bestaande verordening, heeft trachten te bevorderen. Men beweert, dat dit vleesch, behoorlijk ververscht, zeer bruikbaar en van goede hoedanigheid is bevonden, en dat het voor den prijs van een franc het kilo aan den gebruiker zou kunnen worden geleverd. (*Arnh. Ct.*)

Eergisteren is te Rotterdam per spoor over Amsterdam van Harderwijk aangekomen, een detachement suppletietroepen, sterk 130 onderofficieren en manschappen, onder kommando van den met verlof naar Java terugkeerenden kapt. der infanterie J. Schneider, en als mede-geleiders de 2de luit. der infanterie J. H. J. Siereveldt; de 2de luits. der kavallerie A. W. de Haas en A. F. Huijgen en de officier van gezondheid 3de kl. F. Perk, welke zich terstond aan boord begaven van het gereed liggende fregatschip *Jacoba Helena*, kapt. Wagtendonk, voor kapt. D. C. Rietbergen, door ziekte verhinderd, ten einde daarmede naar Java te worden overgevoerd.

De *Utrechtsche Ct.* zegt aangaande de rijtuigen, die op den thans geopenden spoorweg van Utrecht op Gouda in gebruik zijn: «De eerste klassen zijn van eene keurige bewerking, die bijzondere lof verdient; de tweede klassen zijn beter dan wij ze in ons land nog kennen en voldoen uitnemend; ook de derde klassen zijn zeer goed ingerigt. Allen leveren het bewijs, dat de over de wagens soms gehoorde klagten niet vergeefs zijn geuit, en dat de Rijnspoorweg-maatschappij, begrijpende dat het in haar eigen voordeel is het den reizigers gemakkelijk te maken, niet achterlijk blijft, om aan de wenschen van het publiek en aan de eischen des tijds gehoor te geven.

Uit Groningen wordt berigt, dat Gedeputeerde Staten aldaar eene officiële mededeeling hebben ontvangen, dat Z. K. H. Prins Frederik der Nederlanden voor de benoeming als lid der Eerste Kamer voor deze provincie heeft bedankt.

Bij het lid der Geldersche Maatschappij van landbouw, afdeeling Tiel: den heer graaf van Ramzow, alhier is in werking gebragt, eene in Engeland vervaardigde *Hydro Incubator*, welke dagelijks 10, 15, 20, 25 of 30 kuikens uit de eijeren in het leven brengt. De capaciteit dezer machine is verdeeld in 4 nesten, ieder nest van 100 eijeren; er kunnen dus, des verkiezende, op eenen dag 400 kuikens ter wereld komen. De regelmatige werking der machine nogtans geeft de voorkeur aan het getal van 20 daags, welke vervangen worden door een gelijk getal eijeren, om, zoo doende, gedurende 20 à 21 dagen, zijnde zoowel de gewonen broeitijd der hen, als der machine hare geheele capaciteit regelmatig te exploiteren.

Zondag den 28 April jl., bragt de *Hydro Incubator* 11[illegible] levende kuikens ter wereld; in de volgende dagen successivelijk 10, 15, 20, 25 of 30. Een aanteelt van ruim 20[illegible] dier kuikens van de beste rassen, als Cochinchina's, Brahma's, Dorkings, van eijeren gesteld, uit Engeland over gebragt, zijn aanwezig, gezond gretig naar de voeding, vlug en reeds voorzien van vedertjes aan de vleugels, rein van ongedierte, kortom in den meest wenschelijken toestand verkeerende, geen der ingelegde eijeren zijn schier uit gebroeid, geene kuikens zijn gestorven, allen prospereren. Door de werking dezer machine zal de landbouw in Gelderland zich weldra kunnen verheugen de beste rassen der kippen te bezitten, welke in andere landen, voornamelijk in Engeland, worden gevonden, en verdient de genoemde *Hydro Incubator* in allen opzigte de belangstelling op te wekken van het hooge bestuur der maatschappij van landbouw in Nederland. (*Arnh. Ct.*)

's Hertogenbosch, 22 Mei. Een der hoogst zeldzame strafgedingen wordt thans door den officier van justitie bij deze regtbank gevoerd. Zekere J. v. H., gewezen gouvernements-ambtenaar en later tabaksplanter in Rembang, (Oost-Indie) was aldaar met eene inboorlinge Johanna Catharina Hornung, den 12den Julij 1831, voor den Resident gehuwd. Hij verliet zijne vrouw, trok met zijne zoontjes naar Nederland terug, en vestigde zich in de provincie Gelderland. In den beginne ondersteunde hij zijne achtergelaten vrouw, doch weldra hield zulks op en liet hij niets meer van zich weten. Zij verzocht zijne verblijfplaats op te sporen. De justitie deed dadelijk naar hem onderzoek en bevond, dat bedoelde man te Linden, bij Grave, was komen wonen, en den 9den Julij 1845 te Beuningen, in Gelderland, een tweede huwelijk had aangegaan, voor dat het het eerste wettiglijk ontbonden was, bij het voltrekken dier acte opgevende te zijn ongehuwd en uit welk huwelijk bereids 4 kinderen gesproten zijn.

De regtbank heeft onmiddellijk de gevangenneming van dezen persoon, die een gegoed man is, bevolen. Weldra zal hij volgens art. 340 van het wetboek van strafregt moeten te regt staan. (*Arnh. Ct.*)

's Bosch, 23 Mei. De Feest-Commissie tot het geven van een groot nationaal concours voor den handboog, ter gelegenheid van het alhier te houden Xde Landhuishoudkundig Congres door de stad te geven, is gisteren benoemd daargesteld. Zij bestaat van wege de Stad, uit den Hoog Jonkheer mr. J. B. A. J. M. Verheijen, voorzitter, en van wege de gilden uit de heeren R. A. van Zuijlen, secretaris, J. N. Winter, thesaurier, beide van het gilde St. Sebastiaan, J. T. Roderkercken en C. Huijvenaar van het gilde de U[illegible] J. Verhoeven en J. van der Linde van het gilde St. Jo[illegible]

De wedstrijd zal op Vrijdag den 22 Junij aanstaande plaats hebben; al de bekende handboogschutterijen in Nederland zullen worden uitgenoodigd om een zestal hunner meest geoefende schutters te zenden voorzien van hunne vaandels, insignien, behaalde prijzen en decoratiën, ten einde den optogt naar de doelens luisterrijk te doen zijn; de schutterijen, welke der Feest-Commissie onbekend zijn, en alzoo geene uitnoodiging ontvangen, kunnen zich, indien zij genegen mogten wezen om deel aan den wedstrijd te nemen, mits franco, bij de commissie aanmelden. (*N. B.*)

226ste Nederlandsche Staats-Loterij.

4e LIJST. 4e KLASSE.

Uitgekomen hooge prijzen:

No. 11968 *f* 1250.

Prijs-Courant der Effecten.

AMSTERDAM, 24 Mei 1855.

	Pct.			Pct.	
Nederland.			**Rusland.**		
Ned. W. Schuld.	2 1/2	62 3/8 15/16 13/16	Hope 1798/1816	5	102[illegible]
Dito Certificat.	3	75 1/8 3/16	Dito 1828/1829	5	101[illegible]
Dito Dito.	4	92 1/8 92	Cert. 1831/1838	5	
O. I. Leening	4	91 13/16	Dito Dito	4 1/2	
Amort. Syndic.	3 1/2		Dito *Hope*	4	77[illegible]
Hand.-Maats.	4 1/2		Dito *Stieglitz*	4	76[illegible]
Belgie.			Dito dito 5e Ser.	4	
Certificaten	2 1/2		Dito 1854	5	81[illegible]
D° *Rotschild*	2 1/2		Inschr. Assig.	6	
Frankrijk.			Certific. dito.	6	59[illegible]
Obligatien	3		**Polen.**		
Spanje.			Obligatiën	4	
Nieuwe	1	18 3/8	**Oostenrijk.**		
Dito Buitenl.	3		Metaliek	5	61[illegible]
D° Binnenl. °/m.	3	31 3/8	Dito bet. Amst.	5	78[illegible]
Bew. Sp. Com.			Dito Nation.	5	64[illegible]
Amort. Schuld.			Dito 1847	2 1/2	51[illegible]
Portugal.			Dito 1851/1852	2 1/2	[illegible]
Londen nieuwe.	3	38 1/8 39 7/8			
Dito uitgest.	4				

Mexic., te Lond. 3 pct. 20 $\frac{7}{16}$; $\frac{1}{2}$; dito Onb[illegible]

Bij algemeen tragen handel, kon de markt zich [illegible] van eenige ver[illegible]oporders op haar verlaagde stand gisteren niet souteneren, alleenlijk waren Holl. fonds[illegible] te plaatsen.

Gedrukt bij C. H. SUSAN, Jr., te 's Gra[venhage]